

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus XIII. De Torneamentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

tilatione, potest Papa. 2. Episcopus verò tantum in ea, quæ provenit ex mutilatione occulta, & ad forum contentiosum non deducta, & quæ ex homicidio non simpliciter & perfectè voluntario, uti est casuale conjunctum cum culpa gravi, factum ad sui defensionem, non servato moderamine inculpatae tutelæ, item factum in subita rixa, uti multi volunt cum Suar. & Nav. contra Molin. & Tambur. 3. Ampliorem potestatem ex speciali privilegio quoad suos subditos ferè obtinent Prælati Regulares, extendentem se ad dispensandum etiam in orta ex homicidio perfectè voluntario injusto, imò & justo, quæ ob defectum lenitatis in causa sanguinis a Judice, & Ministris Justitiæ, ac à pugnantibus in bello justo offensivo contrahitur; licet horum dispensationem non teneantur Episcopi admittere in foro externo, ut notat Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 12. assert. 7. n. 4. Pars 1. evidens est; quia omnis irregularitas inducta est Jure Ecclesiastico, supra quod est Pontifex, ejus auctor. Nec obstat, quòd irregularitas orta ex homicidio voluntario injusto dicatur esse *indispensabilis*; sensus enim est, quòd difficulter & admodum rarò in ea dispensari soleat, ac ferè tantum cum Religiosis, vel Ordinem Mendicantium ingredi volentibus, ut cum Covarruv. notat P. Pirhing h. n. 125. & alii. Pars 2. sumitur tum ex can. 4. d. 21. & cap. 4. de Concess. prob. ubi habetur, quòd inferior nihil possit in lege Superioris, consequenter nec Episcopus in Jure Communi, tum ex Trid. s. 24. c. 6. de ref. ibi: liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis, deductis ad forum contentiosum, dispensare: ergo si irregularitas oritur ex mutilatione occulta, & non deducta ad forum contentiosum, vel ex homicidio non simpliciter aut perfectè voluntario, occulto &c. Episcopus à Tridentino consecutus est facultatem dispensandi; cum Tridentinum excipiat solum voluntarium, etiam occultum, sive dein sit injustum privatà, sive justum publicà auctoritate commissum. Quamquam Covarruv. Diana, Lessius, & octodecim alii apud Pasqual. & Laym. lo. cit. dicantur tenere, irregularitatem, ex defectu lenitatis ortam ex homicidio publica auctoritate facto in Judicio sanguinis & bello justo, dispensabilem esse ab Episcopo, & Regularibus privilegium habentibus exceptò homicidio, si id occultum esset; eò quòd per homicidium strictè sumptum videatur intelligi injustum & illicitum, ac perfectè voluntarium. Sed reclamare videtur praxis. Porro delictum occultum in ordine ad dispensationem ab Episcopo obtinendam dicitur non solum illud, quòd ita latet, ut in Judicio probari nequeat, sed probabiliter etiam, quòd est *penè occultum*, seu non notorium notorietate Juris, nec notorietate facti, de quo nempe reus nec condemnatus, nec in Judicio convictus aut confessus est, & quòd ultra quinque v. g. homici-

Lib. V. R. P. Viti Piebler.

nes non sciunt, ut tenet communis cum Sanchez. Navar. Barb. de Offic. Episc. alleg. 39. à n. 21. In ordine autem ad eandem dispensationem non deductum ad forum contentiosum censetur, super quo apud Judicem nondum est facta contestatio litis, & tale est, ut in Judicio cum effectu probari possit. Barb. de Offic. Episc. alleg. 39. cit. n. 29. seqq. P. Wiestner h. t. n. 170. seq. cum aliis. Pars 3. patebit insipienti privilegia Regularibus plerisque quoad hoc punctum concessa, quæ referuntur à Roderiquez, Donato, Miranda, Pellizar. Palao. De Ordinibus Mendicantium testatur Wagnereck ad finem hujus Rubricæ, quòd eorum Superiores habeant facultatem cum suis dispensandi super irregularitate ex quovis homicidio non notorio ex speciali concessione Martini V. Quæ facultas quoad irregularitatem ex homicidio, & mutilatione, reservatur in nostra Societate Præposito Generali, sicut quoad eam, quæ contracta est ex bigamia; licet facultas dispensandi quoad alias irregularitates communicetur omnibus Superioribus, & hi eam committant Confessoribus, quibus volunt, in eadem Societate. Compend. Privil. Societ. JESU V. dispensatio §. 5. edit. recent. Prag.

TITULUS XIII.

De Torneamentis.

SUMMARIUM.

1. Torneamenta, & pugna cum bestiis.
2. 3. An, & quamam liceant.

Sciendum, ad evitanda homicidia, de quibus paulò antè, hic removeri eorum occasionem & causas, nimirum torneamenta periculosa, & in titulis seqq. duella, artis sagittariae vel balistarum exercitium. Torneamenta, à voce Italica *torneare*, quod est gyrare, circuire, Germanicè autem *Thurnier* appellata, sunt hastiludia seu pugnae equestres, quibus Milites, vel Nobiles Equestri Ordinis, ex condicito conveniunt, & ad virium, animositatis, armorumque tractandorum peritiæ ostensionem vel exercitium, equis insidentes congregiuntur. Cujusmodi antehac in Germania erant frequentia, & ingenti solennitate convocatis longè lateque Nobilibus primæ notæ institui solita. Sed olim quibusdam in locis magnus in his hastiludiis erat abusus, tum quia ad ostentationem virium ac audaciæ, tum & maxime quia cum ingenti vitæ congregientium periculo, cumque armis ad vulnerandum & necandum aptis celebrabantur: hodie verò cum debitis cautelis, talique moderatione armorum adhibentur, ut per se nullum sit cædis vel gravioris vulneris periculum, & siquid hujusmodi eveniret, per accidens & casualiter evenisse credendum foret: finis verò honestus præfigitur, nempe exercitatio in equis & armis

N n

armis dextrè tractandis, item in signum lætitiæ ob relatas victorias, ob natales, nuptias vel adventus Principum, ad celebriores reddendas festivitates. Torneamentis vicinæ sunt Agitationes taurorum, vel ferarum, quibus homines in pugnam descendunt: quæ in Hispania maxime in usu sunt, atque olim valde erant periculosa, modernis autem temporibus caveri solet adhibitis cautelis, ne inde hominibus immincat periculum mortis.

2. Dico. Quamvis Torneamenta (Agitationes taurorum) prout antiquitus erant in usu, conjuncta cum mortis vel gravis vulneris periculo, fuerint utroque Jure graviter prohibita, & sub pœna in homicidas statuta, qui alium occiderant, & privatione sacræ sepulturæ in eos, qui ibi occubuerant, licet pœnitentes, ut patet ex l. un. C. de Gladiatore. lib. 11. c. 1. & 2. h. t. ac ibi notant DD. & ex Constit. S. Pii V. edita 1567. contra Agitationes taurorum. Prout tamen hodie cum debitis cautelis instituantur, nec prohibita sunt, nec pœnæ subjacent, cum culpâ vacent, & ratio prohibitionis cesset, ut communis habet DD. cum Abbat. in c. 1. cit. n. 8. & Barb. ibid. n. 4. atque tolerata praxis confirmat. Clericis tamen & ista hodie veta sunt, quia referunt speciem bellicæ exercitationis, quæ dedecet personas Ecclesiasticas, & hinc sub anathematis pœna Clericis Torneamenta ista prohibuit Concilium Heripolense, & Salisburgense, ut testis est Gonzalez in c. 2. h. t. n. 6. & 11.

3. Oppones 1. l. 7. §. 4. ff. de Aleator. & l. 2. ff. de Aleator. permittitur usus Torneamentorum, etiam periculosorum & temerè susceptorum, prout antiquitus instituebantur: ergo non utroque Jure erant prohibita. 2. In Concil. Vienn. Constit. Passiones. Clemens V. prohibuit sub excommunicatione reservata etiam moderata hastiludia propter immodicos sumptus, quos cupiebat in subsidium belli sacri ad recuperandam terram sanctam impendi: ergo. 3. ad 1. Illas leges sustulit posterior lex un. C. de Gladiatore. cit. Ad 2. Prohibitionem Clementis ad instantiam Regis Galliarum & Germaniæ Principum revocavit Joan. XXII. in Extrav. un. h. t. ut haberentur milites exercitati.

TITULUS XIV.

De Clericis pugnantibus in Duello.

SUMMARIUM.

1. Duellum quid, & quas requirat condiciones.
2. Solenne, & privatum: licitum & illicitum.
3. Quæ duella sint licita.
4. Quenam illicita.
5. 6. 7. Acceptare, magis offerre, duellum præcisè ob punctum honoris, omni Jure est prohibitum.

8. Juxta alios tamen id permittum est, si non præcisè honor, sed etiam bona Fortuna, & officium aliàs sint amittenda.

9. 10. Quæ sint pœna illicitè duellantium, & concurrentium. Et quis ab hoc peccato possit absolvere.

11. Quid? si Clericus pugnet in Duello.

Sciendum 1. Duellum, quasi duorum bellum, Græcè Monomachiam, quæ est pugna unus cum uno, dictum, communiter quidem sic definiri, est singulare certamen inter duos ex condito susceptum; accuratius tamen & in ordine ad incursionem pœnarum melius à Filliuccio, Bonac. Thoma Tamburino in Decal. l. 2. c. 39. n. 1. 24. & Gobat. rr. 7. cap. 1. n. 572. Theol. Experim. sic describi posse: est certamen singulare ex privatis causis & ex condito ab utraque parte deliberatè susceptum, designato tempore & loco, ad occisionem, mutilationem, aut gravia vulnera infligenda. Unde præse sumptum duellum non est 1. si belli Duces ex utraque parte hostili mittant certum militum numerum (non enim est necesse, ut tantum unus cum uno, seu duo inter se certent) ad pugnandum, v. g. decem contra decem; quia tale certamen non privata ex causa, sed publica auctoritate ad bonum publicum suscipitur, & est pars belli. 2. si duo ex occasione rixæ deveniant ad provocationem, & durante iracundiæ æstu ad aliquem locum progressi digladiantur; aut si ad occursum inimici exandescas, eumque statim provocas, & cum illo congregiaris; aut si exortà inter duos in domo vel Ecclesiâ rixâ, & mox egressi ad vicinum forum vel plateam strictis gladiis se petunt; aut si unus morantem in certo loco inimicum conspicatus domum eam, ut gladium afferat, ac postmodum pugnet cum illo &c. quia non congregiuntur ex condito seu conventionē per aliquod temporis intervallum præviâ. Aliud foret, si unus ad alterum diceret: *expecta hic, dum afferam arma: vel: vade & asser gladium, hic te expecto: vel: exeamus ad illum locum, & ibi congregiamur: vel: in hoc loco non decet pugnare, sed veni mecum in publicam plateam.* 3. si Titius, dum offert Cajus singulare certamen, statim eum aggreditur gladiò; quia non est certamen utrinque deliberatè ac sponte initum: nam Cajus cogitur se defendere, & Titius est instar aggressoris. 4. si duo se provocent ad pugnandum certo tempore & loco, & ibi in hunc finem compareant, at pugna aliunde impediatur; quia certamen non est actu susceptum. 5. si tantum designetur tempus, non verò locus, vel locus, non verò tempus ad congregiendum, ut si unus ad alterum dicat, *veni foras, exeamus (fomb heraus) vel: cras horâ octavâ compareas ad duellum: vel invito te ad duellum in platea prope cæmeterium extra portam.* Si quis tamen provocatus ad certum locum, & certum tempus, egredieretur illic tali tempore, licet non condixerit expresse ad duellandum, duellum tamen secuturum præsumitur.